

GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a ese de 2 ori: Mercurea si Duminec'a, Foi'a, candu concedu ajutoriale. — Pretiul: pe 1 anu 10 fl., pe 1/4 3 fl. v. a. Tieri esterne 12 fl. v. a. pe unu anu seu 2 1/3 galbini mon. sunatòria.

Anul XXXIV.

Se prenumera la poste c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Taxa timbrala a 30 cr. de fiacare publicare.

Nr. 61.

MONARCHIA AUSTRO-UNGARICA.
Transilvania.

Despre academ'l'a scientifica romana.

Dupa scirile venite noue din capital'a Romanei dela 15/3 Aug. sesiunea anuale de siese septemani a societatei academice romane s'a deschis si membrii ei cati s'au adunatu se si apucara cu totu adensulu de lucru. Duminec'a in 1/13 Aug. numai catu au datu facia cu presiedintele acelii membrii, cari ajunsesera in Bucuresci pana pe la 2 ore d. am. In 2/14 pe la amedi dn. presedinte A. Tr. Laurianu deschise sesiunea anului prin unu discursu, in care si pana la impartasirea reportului anuale alu delegatiunei academice facu unu resumatu scurtu alu lucrarilor si intemplarilor, care privescu imediatu pe societatea a academic. Candu dn. Laurianu ajunse ca se atinga ceva despre partea colegului lui nenumitatu alu lui Alecsandru Hurmuzache, lu innecara lacrimile intru atata, catu pe cateva momente nu mai potu dice nimicu, er' ceilaltri membrii standu nemiscati ca nesce statue, cu doliulu pe faciele loru, dedera espresiune celei mai profunde doreri prin una tacere solene, ca si cum ar' stà impregiuru de mormantul confratului si colegiului. In acelea momente sal'a de siedintie se parea a fi prefacuta in unu templu si més'a presidiale in unu catafalcu.

Pentru Dictionariulu etimologicu s'au adunatu multu manuscriptu dela cativa membrii, cari au luate la acelu opu atatu de greu cu multu zelu si devotamentu, si chiaru cu delaturarea altoru ocupatiuni si a intereselor particularie, asia comisiunea filologica avu ce se lucre barbatesce preste totu anulu si va mai ave inca vreo trei seu patru ani, pentru acelu Dictionariu va da dupa tota probabilitatea una suita cole, deca nu mai multu, era Glosariulu inca va fi destulu de mare. Dera tipografie din Bucuresci lucra neregulat, ceea ce inca este una pedeca forte neplacuta. Apoi corectorii! Se te ferescă Ddieu de corecturile din Bucuresci, Iasi, Craiov'a. Dupa ce va fi gata Dictionariulu limbei romanesci, va urma traducerea lui in limbele latin'a, francesc'a german'a etc.

Pentru partea a doua a Gramaticei, adica pentru Sintactica, se publicase inainte cu doi ani frumosulu premiu de 400 galbini, pana astazi inse nu se afla nici unu concurente din toti profesorii romanesci de limba si de literatura, din toti filologii si criticii nostri. La locul acesta se nu uitam, ca premiul Zappa pentru gramatica este infinitat tocma dela 1860, adica de 11 ani, ca acela se publicase si inainte de infinitiarea societatei academice, precum se publicase si celu destinat pentru dictionariu. Precum la dictionariu, asia si la Sintactica nu s'a afflat nici unu concurente. Aceasta impregiurare fiind relevata de catra dn. I. Maximu in siedintia din 2/14 Augustu, dede ocazione la una desbatere din cele mai interesante, care ar' fi meritatu a se stenografa si publica in interesulu literatilor nostri. Celi mai multi membri din cati se afla de facia, luara parte la acea discussiune meduvsosa. Cu acea ocazione se constata de nou, ca pentru limb'a romanescă inca nici pana in diu'a de astazi nu suntu publicate re-

gulele sintactice ale ei. Totu atunci se aruncă intrebarea, ca ore fi-va mai bine, ca constructiunile si frasile limbei nostre se fia ficsate si ore-si-cum ferecate ca in limb'a francesa, seu se li se lase inca libertatea cea mai larga, buna ora ca in limb'a italiana. S'a recunoscutu, ca acestea suntu doare estreme pentru limb'a nostra, prin urmare, ca noi trebuie se cautam calea, de midulocu, era acesta o vomu afia, deca vomu asculta bine, ca ce constructiuni si ce felu de frase se audu din gura acelei clase de poporu, care -si vorbesce numai limb'a sa in tienuturi curatu romanesci, cum si deca vomu ecamina mai de aproape scrierile originali ale acelui prea pucini scriptori de ai nostri, cari au sciatu se respecte geniulu limbei nostre. Mai in scurtu, se cautam in limb'a dacoromanesca regulele limbei dacoromanesci, era nu in teoriele vage ale unora, cari, voindu a da regule pentru limb'a nostra, batu campii alergandu de aici pana in Indii si pana pe la Abisini'a.

Din Juliu Caesare au venit abia dupa 4 ani trei traductiuni, care s'au si datu la una comisiune de cinci membri spre a se ecamina si a-si da opinione asuprale.

Capitalulu seu fondulu societatei academice romane a crescutu pe anulu acesta la sum'a frumosica de treisute de mii de franci in urm'a unei conversiuni finantiale nemerite forte bine. Dera mai e inca multu pana la trei milioane. —

Disertatiunea

cetita la adunarea generala a asociatiunei transilvane pentru literatur'a si cultur'a poporului romanu tinenta in Fagarasiu 1871, de Dr. Nicolau Popu, profes. gimnasialu.

(Urmare.)

In vreme ce la poporele occidentale: la italiani, germani, francesi music'a loru nationala este in conglasuire cu teori'a musicei besericesci; la orientali sta lucrulu cu totulu altcum. In beseric'a orientala este, dupa cum se scie, music'a grecesca, suntu totu acete scari, dupa care s'au regulat can-tarea besericasca de Ambrosiu, Gregoriu — totu acete s'au adoptat si de St. Damascenu in secululu alu 8-lea. Dela inceputu s'au constatat defectulu loru si s'au convinsu musicii occidentali, cumca, pana candu se voru tiené ele de base, unu progresu o desvoltare e imposibila; si intr'adeveru in privint'a musicei besericesci acolo amu remasu, unde ne a pusu St. Damaschinu; ba asiu puté afirmá, ca stamu mai reu, deca vomu vedé cum se tracteaza music'a besericasca in diferitele provincie romane. In Moldov'a music'a e intortochiata cu totulu, sco-tinduse de catra cantaretii tonurile prin alte organe, decatul cele menite de natura; asia audim pe cantaretii moldoveni gorgonendu-ne cantarea catu pe gusia, catu pe nasu, fara de a audu unu siuguru tonu naturalu. Totu asia se pare a fi fostu si in Roman'a, dupa cum se pote vedé din cartile vechi besericesci, intielegu cartile de musica seu psaltilchiele. Dela A. Panu incóce s'au mai delaturat in catuva ganganiturele. Elu a cautat se aduca o reforma in music'a orientala, voindu se ficseze o teoria rationala, acest'a nu i a succesu; — dera statata meritu trebuie se i recunoscemu, cumca elu a staruitu ca invetiacei sei se produca tonuri naturale pe gura, era nu pe nasu. Venindu apoi prin besericelle din Transilvania abia se mai cunoscuse music'a grecesca. Aici cantarile besericesci, care suntu de a se cantă iutisoru (alegretto) cum suntu tro-parele, podobiele etc. seamana mai multu a cantecelor jocu, decatul a cantari besericesci; era acele,

care au a se cantă mai incetu (andante) seamana cu cantecile orbilor. Intrebui eu acum: suntu cantarile nostre besericesci acomodate scopului, sen nu? — Nu, e celu pucinu respunsulu meu si credu, ca multi voru fi de acordu cu mine*).

Cantarile besericesci au de scopu se destekte in crestini simtieminte de pietate, se le inaltie animale catra ceru. Music'a insasi prin puterea ei fermecatora trebuie se le nobileze caracterulu. Anim'a pecatosului trebuie se o inmōie, se o umilesca se lu faca ca se se lasa de peccate, era dreptul se se intarēsca in calile bune si se guste din acea fericire, ce o simte omulu deplinu multiamitit cu faptele sale. Tote astea prin music'a, care o avemu, credu, ca nu se potu ajunge:

1. pentru ca teori'a ei este primitiva;
2. ca nu e sistemisata;
3. pentru ca este musica straina, este de origine grecasca, de unde urmeza, ca numai grecii potu se-si afle ore care multiamire in ea fiinduca canteccele loru nationale se potrivescu cu music'a besericasca, si asta diace in natur'a limbei loru, ca-ce ei, si candu vorbescu, inca rostescu multe silabe pe nasu. Cu natur'a unei limbe sonore, unei limbe dulci, cum este limb'a nostra, ea nu se potrivesce.
4. Pentru ca in limb'a nostra mai suntu si vocalele inchise si i, care, deca le mai cantam si pe nasu, nu numai ca schimonosescu limb'a, ci produau nesce tonuri necalificabile, care nu mai putem dise, ca provin din organulu unui omu. Eta starea nostra in privint'a musicei besericesci.

Trecundu acum la canteccele nationale marturisescu cu destula satisfactiune, cumca aici afiamu caracterulu nostru nationalu. Simtieminte de bucurie, de intristare, de pietate, care s'au desvoltat in poporu in decursulu sechiloru, suntu exprese in spiritul nostru nationalu. Ele diferă dupa provincie. Asia de exemplu diferă doinele din Roman'a libera de canteccele de doru ale ardelenilor. Diferintia aceasta -si are cauza in positi'a topografica.

Totudéun'a canteccele unui poporu asiediatu in siesu suntu, ca si simtieminte lui, mai blande, mai dulci, era ale altui poporu asiediatu printre munti suntu mai dure, mai iuti, mai variabile. Este tocmai acea diferinta, care o afiamu intre canteccele tirolesilor, cari dedati cu ecurile Alpilor au niscese cantecce proprie numite Jodelle, si intre cantecelle germanilor asiediatu in siesu; si unele si altele au caracterulu loru nationalu germanu. Asemenea diferinta afiamu si in cantecelle de jocuri. Romanulu dupa siesulu celu intinsu alu Romaniei, espusu unei clime mai caldurose e mai aplecatu a intinde o hora si a se misca linu in drépt'a si in stang'a, linu dicu, ca si zefirulu, ce lu adeadia, batendu numai din candu in candu cu pitiorulu in pamantul, pentru ca totusi se-si verse foculu, ce lu nabusesce. Romanulu dintre muntii Abrudului in se, fiindu mai iute, mai sprintenu din caus'a climei mai aspre, se arunca cu focu in stravechiulu jocu alu calusariloru, fiinduca in venele lui e sange infocat si fruntea lui o racoresce ventulu borealu din valile muntiloru. Si cum suntu jocurile, asia si cantecelle loru — suntu cu caracteru curatul national.

Una parte insemnata din cantecelle acestea este ingropata inca si necunoscuta publicului, si aceste se voru perde cu timpulu, — o dauna ner-eparabila pentru music'a nostra nationala. — Dera ce dicu musica nationala? Avemu noi ore musica nationala? Care i teori'a acestei musice? Dupa care sistem? — Intrebari DD., preste cari trece toti aceia cu mare usiurintia, cari componendum cateva

*) Pe mine me ai in acordu, inca de candu eram cantor la clerici, candu incepusemu in an. 1835 a introduce pucina armonia spre placerea multora. — Rod.

cantece după melodie mai mult straine vorbesc cu emfază despre muzică națională. Înse se nu ne amagim cu cuvinte frumos, se nu fim creduli, că este în daună noastră. Muzică astăzi numai este numai unu midiuloc de a-si exprima simtiemintele, ci este arte, si candu e vorba de arte, trebuie se marturisim, ca astă nu o avem. Se -mi arate cinea unu opu de arte compusă în spiritul poporului român! Mi se va responde: Da, avem cantece compuse de artiști renumiti, de unu Wiest, de unu Flechtenmacher, de unu Mezetti. E prea adeverat! avem; înse compozițiile acestea suntu că si autorii loru, de origina straină; suntu pentru noi nesce compozițiuni bastarde, cu care nu me voi invoi nici odata, că ele se intre în literatură a muzicei naționale, dera vomu puté vorbí vreodata de muzica națională în sensu mai strinsu. Numai atunci, candu voi aud si in sferă acesta de nume romane, ca de unu Mihaiu, Stefanu, Radu, numai atunci voi puté crede, ea se va produce ceva curat naționalu. Pana astăzi astă nu s'a facut, se pote face înse, dêca vomu dă mai multa atențiu acestui ramu pana acum mai cu totul ignorat. Nu potu dice, ca nu s'a facut nimică în acesta privind, ca-ce atunci asiu face nedreptate unor barbati romani, cari lucra cu mare zel pe acest teren, cum suntu dd. Georgescu, Berdescu, cari au unele cantece intocmai în spiritul poporului român. Înse dnialoru au pornit de acolo, unde trebuie se finim, adica presupunu, ca cantecele noastre se potrivesc intru tôte cu teoriile occidentale. Acesta nu e adeverat. Suntu în cantecele romane ore care modulatiuni, cari se exprima în alte intervale, că cum suntu ele în teoriile occidentale, pe care evitandule, perdu cantecele romane mult din caracterul loru. Sterge-i muzicei italiane modulatiunile ei, si i ai luatu caracterul. Asia dera mai antai trebuie directiunea aflată, prin care se se exprime idiotismul cantecelor noastre, apoi compozițiuni, si atunci e sperantia de progresu.

Amu aratatu starea noastră în privindă cantezelor naționale; me voi incercă acum a dă ore care indigitari, că se ne emancipam si în acestu ramu alu culturei si inca iute se ne emancipam (incepu era cu muzică beserică, ca-ce acesta are mai multa influență asupra poporului), dêca nu vremu se perdemu tesaurul celu mai scumpu alu unui poporu: cantecele si cu ele tradițiile străbune. —

Principiul naționalitatiloru predomină secolul nostru. Națiunile mari se consolidă, cauta se se elibereze de influență straină, -si unesc puterile sub unu sceptru -si pléca capulu înaintea unei corone, se silescu a cresce fii devoti națiuniei loru, nu lasa cu unu cuventu nimicu din vedere pentru ascurarea existenței naționale. Națiunile mai mici suntu mai radicale, ba asiu puté dice, ca au ajunsu la estreme în acesta directiune, fiindu ele suntu mai amenintiate de catastrofă, care că unu noru furibundu a inceputu se intunece orizontul. Intielegu acea catastrofa, candu națiunile mari se voru aruncă asupra celor mai mici. Ce vomu face noi, fiindu surprinsi de acesta catastrofa fara nici o pregătire. Cum vomu puté mantuî noi acea, de a carei existență nici odata nu ne amu îngriguit. In tôte privindile activi! dêr' nu mai pucinu si in ramulu, despre care vorbesc. Asia dera ce e de facut? Incepu era cu muzică beserică, care acesta are mai multa influență asupra poporului. Unu defectu destulu de bine simtitu în besericile noastre este acea impregiurare, ca canteurile besericesci nu suntu fipsate prin semne vizibile, ci ele se inventia numai din audiu, si ne putem imagină, unde vomu ajunge, dêca nu vomu cugeta mai curendu la vindecarea acestui reu. In România suntu ele într'adeveru fipsate pe basea unor teorie, care după cum amu disu mai susu, nu potu duce la nici o perfectiune, afara de acea, notele aici aplicate nu suntu destoinice de a exprima ori ce modulatiune in cantare. Modulatiunile si aici se inventia numai curat din audiu, lasa prin urmare cantaretiloru voia libera de a modulă, cum le place, de aici urmează apoi inchipuirea preste mesura a cantaretiloru, cari credinduse toti de virtuosi se imbală, care de care mai multu se intortochiză cantarile, asia incatul pe unu omu pucinu cunoscutoriu de muzica, in locu se lu impresioneze cu pietate, lu pochese risulu. Nu sum nici decat pentru emiterea radicală a cantariloru orientale din beserică noastră, din contra pentru pastrarea loru, ca-ce in ele se află unu materialu imensu de muzica, care, regulanduse după o teoria ratională, pote servir de isvoru pretiosu pentru înfrumsetarea servitiului besericescu, pentru a o melodia catu de simpla insocita de armonia, de acorde, devine impo-

santa; cu atatu mai imposanta ar' deveni muzică noastră beserică, ca-ce unele melodie suntu de frumsetie rara, asia incatul unu compozitoru bunu ar' face din ele capu-de-opere; si acesta o dicu din experientia; de greci m'amu ocupat multu timpu cu cantarile besericesci si adica chiaru cu teoriile loru studiandu-o mai multi ani din psaltichia.

S'au facutu mai multe incercari, pentru că se se puna cantarile liturgiei in quartet, dintre acestea se apropiu mai multu de idea cantariloru besericesci compozitiunea lui Randhartinger, care se canta in Vien'a, la Sibiu si la Brasov.

Randhartinger a compusă acelașă liturgie, după cum i a cantat' unu cantaretu grecescu. Ca nu corespunde pe deplin este acea impregiurare, ca cantaretu nu cunoscă teoriile occidentale, era compozitorul n'avea idea de cantarile orientale. Compozițiunea dlui Musicescu, care a aparut in diilele acestei, nu corespunde de locu, ca este unu aglomerat de acorde, fara de a afă macar urma din melodiele besericesci. — Asia dêca este o necesitate imperativa, că cantarile besericesci se se stabilăscă si se se fipseze pe notele occidentale, evitânduse orice intortochiari, care nu se potrivesc cu spiritul muzicei că arte, si de autorilu unei atari fipsari afu eu capabilu numai unu atare barbatu, care are cunoștiințe fundamentale si de muzică occidentală si de cea orientală. Avendu odata melodiele fipsate, si acomodate după acelașă teoria națională nu va fi greu a le pune în armonia, ca-ce e deplinu constatat, ca numai o astfelu de cantare pote se desfășoară pietatea, de care trebuie se fia patrundi creștinii la serviciul divinu; in modul acesta va avea in scurtu timpu serviciul nostru besericescu unu caracteru solemn si deplinu coresponditoru scopului. Noi, cari prin eluptarea autonomiei prin organizatiunea cea salutară a besericiei noastre i amu asigurat o prosperare infloritoră, trebuie se ne îngrijuim, că se i damu unu vestimentu acomodat spiritului modernu si astă o privesc eu de unu midiulocu principalu pentru de a împlini lacuna, care există in cultură noastră, ca-ce audiindu omulu din frageda-i copilaria o cantare regulată se desfășoară gustulu de muzica si asia se pote generaliza si la noi, că la alte popore acelașă arte divina.

(Va urmă.)

Laibach in 1-a Aug. 1871.

(Publiu.) Vinu Dle Redactoru se-ti relatezu ceva din metropolă slavilor cislaitani (slovenilor). Eu nutrescu unu interesu viu catra acestu popor, care in privindă trecentului si a suferintelor amare e analogu cu poporul român, ma chiaru si frumosul loru pamantu si împărțit u asemenea clasnicului pamantu alu Daco-Romaniei. Istorii a acestui populu e asemenea abisata in unu intunericu furentu, asemenea unei tragedie, in care tiranii ne-scientiei, comitata de unu sbiciu despoticu, jocă rolul principalu. — Astăzi înse poporul sloven redeseptat si reinviat, s'a apucat cu tôte forțele de lucru, de edificarea unui edificiu mare, renascerea si regenerarea poporului slavu (austriacu) prin unitate națională, simtiemantale si politica fi prin cultura. . . . Acăstă li e programă pentru a carei realizare nu crutia nemica. . . . Mai pana acumă au ajunsu mai departe decat noi. . . .

Ei lucră pre facia, prin parlamente, prin se-nate imperiale, memorande, diurnalistică, adunari poporale etc. — pentru unirea politica a provinciilor desmembrate, er' noi? — noi nu cutediamu a face nici unu pasu — la asemenea progresu, — care singură ne pote garantă unu venitoriu mai bunu si securu. Si ore noi pentru ce se nu ne mai rezolvim a pasi cu pasi energici pentru a consolidatiune firma, pentru consacrarea puterilor noastre pre acestu altariu sacru! — Se nu fiu reu intielesu de badea Andrassy, — care numai de uniri naționale si politice se nu i vorbesci, ca-ce lu cuprindu friguri — si care cu tôte oca-siunea cauta nodu in papura, se ne pote duce in raiul desfășareri din Vatul; — se nu crede, ca eu dorescu, că romanii se conlucră pentru restituirea Daco-Romaniei după intielesulu dsale. . . . Ce e dreptu eu dorescu si voi dori catu voi traia restituirea unei Dacia analoga Slovaciei slavilor austriaci, voi oftă totudină si voi lucra din tôte poterile pentru unirea patriei si a poporului romanu, care singura conditionează existența si venitorulu, adica unitatea provinciilor ostrungare in unu trupu si sufletu romanescu. — Cu acelașă luptă suntemu in dreptul slovenilor, înse speru si credu, ca ne va sosi si nouă timpulu. . . . E forte posibile incriminatii si timbrarea de tradare de . . . si

periclitare de statu (ungurescu) din partea ungurilor. . . . Asia ceva fura si slavii fericiti a audii din partea loru prusaci mascati de austriaci; înse nemtisiorii nostri totu au resonat, totu au incriminat, batjocorit si cine scie cate, pana in urma s'au mai saturat.

Slovenii înse nu s'au intimidat prin nemica, ci au mersu mai departe, pana au ajunsu, catu tendințele si aspirațiile loru suntu cunoscute si acceptate din partea lumii de justă. . . . En se probam si noi! se incercam a inființa o Dacia ciscarpatica ce se suprinda afara de provinciile puse sub fericită scutire a coronei lui Szt. István si pre bietă si isolat'a Bucovina. . . . Dér' apoi se lucramu, lucramu, altfelu că domnii dela Brasov. . . Lumea ne va acceptă si aprobă pasii nostri; avantajurile poporului pre principiul naționalității si unității ne indreptătiesc a crede acăstă.

Vrendu a vorbí ceva despre slavii Cislaitaniei, si in specie despre metropolă loru, éta, ca me treziesc la romani, la reinfintarea unei Dacia ciscarpatică. Asia face poterea amorului de patria si dorulu de fericirea ei. . . .

Se vinu la obiectu. . . .

Evenimentele politice inaugurate prin ministrul lui Hohenwart, său mai bine simptomele evenimentelor au versat o viață nouă in peptulu poporului slovenu. . . . De cand se impacatiunile cu cehii curg in butulu Junkerilor nostri in unu modu fericit, slovenii incuragiati de acelu succesu, lucra cu poteri triple si quadruple pentru eluptarea drepturilor sale, pentru totală emancipare a națiunii de sub tutela germanisatoră a prusacilor, si pentru edificarea edificiului naționale. Spre acestu scopu matadorii partitelor recte ai națiunii de multu au inaintat lui Hohenwart, si mi se spune, ca chiaru la curte nesce memorande, cuprinzătoare de tôte dorintele loru. Dr. Bleiweiss si costă si acumă — mi se spune — ca se află in Vien'a. Poporul a casa impreuna cu intelligentia lucră cu tota energie, se misca aratandu o viață foarte vivificătoare. Se constituie in reuniuni politice si pre calea astă produc succese forte imbucurătoare. . . . Unu reu vré se-si arate si la densii dentii, adica spiritul de partita intre liberali si clericali. Unu barbatu demn de credința de aici mi spune, ca nu de multu s'ar fi declarat tôte foile, de ambele partite, ca: candu e vorba de a castiga unu teren mai pozitiv pentru promovarea binelui național, întrăga diurnalistică si totu poporul va fi unu trupu si unu sufletu, pentru prosperitatea patriei si a salutei comune, sacrificandu si postpunendu orice tendință de partita.... Nu asia vorbesc unele diuarie ale noastre, dêr' speru, ca voru inventa si acele odate minte, si se voru întorce de pre calea retacita!!! —

Cercetari asupra asiedimentielor antice in România.

(Vedi Nr. 60.)

3. Unu altu vasu mai mare, de argintu, in parte aurit, in forma de urna, pe care lu descriu ambele relațiile mentionate; elu este inaltu de 10 versioane (0 m. 440) si greu de 12 fundi (4 k. 908). Lucrarea in reliefu, de si forte fina in amunintimi, este înse mai pucinu corecta, ca desemnă, decat a vasului precedinte; amendoue înse dovedescu o decadentia in arta greco-romana si se paru a nu fi mai vechi decat din alu II-lea se-culu după Christu. Vasulu se poate parti in trei portiuni: gatulu său capaculu cu törtele, cari suntu redimate diosu pe umerii vasului; pantecèle si scaunulu cu fundulu rotunditul alu vasului.

In partea superioară, care este cea mai angusta, nu se mai vede omulu calare, care, după descrierea lui colonelul Gurită, orna capaculu a reiasu unu simplu trunchiu cu soldi, care ese din gatulu vasului.

De fiacare parte unu centauru purtandu pe umeru o óla, -si redimă pitiile de dinainte pe buza gurei. Umerul vasului, pe care stau pitiile de din dreptu, reprezinta in reliefu o venatrix de fere selbatice, precum este descrisa si in relațiile lui Saulescu; de o parte, doi venatori in costum antic si trei cani gonescu unu porcui mistreti; de cealalta, alti doi venatori, din cari unul cu gluga, cucullus, pe capu, tindu latiuri unui cerbu si unei ciute.

Pe panticile vasului se vede, printre bradi său ciparisi, o batalie intre patru Amazoni, din care trei suntu incalecate pe cai cu bogate podobă si portu satire, bipenne, in mani, si intre patru ostasi greci cu coifuri, cu chlamide si armati cu pale si cu sulitie.

Pe fundu, séu impregiurulu scaunului rotundu, care e ornatu cu perle, suntu trei Nereide, siediendu pe monstri marini, adica unu tiapu, o panthera si unu calu, tóte cu códé de balauru; ele tienu in mani veluri inflate de ventu.

Koehne in Mémoires de la Société Archéologique de St. Pétersbourg, t. I, pl. II, a publicat o parte din aceste reliefuri; in marele opu asupra anticuitatilor Bosphorului Cimmericu tab. XL—XLII, ele suntu reproduse cu deameruntulu.

Aceste trei vase inca existinti din tesauru, dela Contiesci, in care, precum amu disu, se recunosc lucrarea greco-romana, presentu multa analogia cu piesele de orfuararia ce s'au gasit in mormentele greco-scythice din Crimea si din Rusia meridionale. Existint'a boltei dela Contiesci si a celorulalte obiecte de auru, armature si vase, precum sieriu de lemn ornamentatu, stofele decorate cu poleituri, corona cu petre scumpe, scheletulu calului cu podobé de auru, in fine chiaru si scenele luate in basoreliefu pe vase, tóte acestea -si au semenele loru in bogatele mormente descoperite pe malurile septentrionale ale marei negre si mai cu séma in movil'a Kul-Oba dela Kerci, in Kurhanul (organulu) Certamlik de langa tergulu Nicopole pe Nipru, si in tesaurulu aflatu acum veri o siése ani la Hohlaci, langa Novo-Cerkask, in tiéra cazaciloru de Donu. (Vedi Antiquit. du Bosphore Cimmerien t. I, introduction; unu articulu in limb'a rusa de d. Zabelin, in Drevnosti, publicatiune a Societatei Archeologice din Moscov'a, t. I, p. 71; — Comptes-rendus de la Commission Imperiale d'Archeologie de St. Pétersbourg pour l'année 1864.)

Tóte aceste comori funerarii, in care metalurile pretiose si petrele scumpe abundau, au infacișiatu unu curiosu amestecu de obiecte datorite celei mai fine arte greco-romane, cu bogate unele si podobé de unu si de unu stilu, séu barbare séu orientale, caror'a, in lipsa de unu terminu mai bine apropiat, li s'au disu scythice. O insocire cam analoga cu acelea se recunosc si in splendidele remasitie ale tesaurului dela Petros'a, care impodobescu museul nostru nationalu din Bucuresci. Totulu me face déra a crede, ca de si n'am putut vedea decatu o tava si döue vase de o lucrare greco-romana, din cele ce erau in bolt'a dela Contiesci, inse celealte obiecte ce s'au aflatu intr'ens'a, si mai alesu armaturele si ornamentele de auru masivu, trebuie se se fi resimtitu de acele influintie in stilu, in forme si in subiectele figurate, care suntu straine de art'a pura elenica si cari s'a intalnitu pana acum in tóte sumptosele mormente din tierile, odiniora barbare ce stau situate la nord-vestulu Europei si in campiele Asiei nordice si apusene.

Despre bogatele mormente ce poporele antice din acele parti ale continentului nostru consacrau si edificau regilor si sielilor loru, ne vorbescu multi din scriitorii vechi. Erodote celu d'antaiu, care povestesc atatea minuni despre abundanti'a de auru, de care se bucurau Gerrhii, Arimaspii si Scythii, ne aréta (lib. IV, 71) cum la mórtea regilor scyti, li se facea o grópa, in care se depuneau, cu cadavrulu mortului, acel'a alu sociei sale favorite, ale servitorilor si alu calului seu, precum si totu felulu de ornamente si de vase de auru; apoi de asupra grópei, poporulu redicá o movila. Aceste usuri ne suntu amintite inca de Lucianu (περὶ πέρσους, 14) de Serviu (comentarii in Virgilii Aened. V. 95) si de altii.

Reportandu acum asupra mormentului dela Contiesci, vomu gasi si intr'ensulu mai multu de unu faptu, care pote servi de proba la cele inaintate de autorii suscitat; se nu uitam éra, candu audim despre splendorea obiectelor ce contineea acea bolta funeraria, cumca Erodote (lib. IV, 100 si 104), ne spune, ca Agathysii, cari locuiau pe marginea Scytiei despre Istru, erau ómenii cei mai desfatati si cei mai iubitori de podobé de auru: Ἀγάθυροι δὲ αὐτότατοι ἀρδεσίστοι καὶ χρυσοφόροι τὰ μάλιστα, ἐπικούρου δὲ τῷ γυναικῶν τῷ μῆνι ποιεῦται ἡ ταχαίνητοι τε ἀλλήλων ἔστι καὶ αἰχνήσι παῖτες ρυμάτες μήτ' εχεῖται εἰς αἰλλήλους.

Trebuie constatatul in se, ca si poporele mai puinu avute din Europa occidentală au mantienut obiceiul, contractat pote de densele mai inainte de emigratiunea loru din Asia, de a se inmormentă cu armele, cu podobele, cu sclavii si cu calii loru: multe mormente din timpii barbari si chiaru din primii seculi ai crestinismului, in Francia, Germania si in tierile scandinave, ne au dovedit la deschiderea loru, persistint'a acestui usu la poporele de ginta teutonica, pana si in timpii regiloru Merovingiani.

Din aceste fapte potu nasce indojeli temeinice asupra nationalitatei avutului reposatu, caruia fu-

consacrata bolt'a funeraria dela Contiesci. Catu despre epoc'a la care ea apartiene, stilulu vaselor ce se pastreaza in St. Petersburg pote singuru se ne de acum indicatiunea, mai multu decatu probabila, ca mormentul nu este anterior primilor seculi ai imperiului romanu.

Timpulu nu -mi a permis u a cercetá, déca nu cumva, in archivele museului imperialu dela St. Petersburg s'ar puté dobandi vre o sciintia despre sòrt'a celorulalte obiecte aflate in bolt'a funeraria dela Contiesci; déra este greu a crede, ca se voru mai puté astă vre odata celu pucinu unele din acele obiecte. Cu tóte aceste amu vediutu, suntu acum cativa ani, pe d. Dimitrie Sturza spuindu, ca domni'a lui pastrá o inscriptiune nedescifrata, care s'ar fi gasit u totu printre acele pretiose obiecte. Acea inscriptiune si cataramile de siea a lui colonelul Pisoski, déca cu adeveru voru fi existandu, ar' puté aduce lamuriri mai precise asupra originei tesaurului dela Contiesci. (Va urmá.)

Cronica esterna.

ROMANIA. Bucuresci 2 Augustu. Intre lucrarile contractate cu d. Godillot, in anulu 1865, si cari se ecsecuta in capitala, suntu si patru paduri de feru destinate a se asiedia preste Dambovita in diferite puncturi ale capitalei.

Cu ocazie separarei fundatielor la podulu din calea Vacaresci, s'a descoperit u nisca isvóre de ape minerali feruginóse, si ministeriulu, indată ce a fostu inscintiatu de acésta, a si insarcinatu pe directorele seu, că, in intiegere cu d. ingineru Berthon, representantulu lui Godillot, se studieze impregiurarea si se supuna rezultatulu descoperirilor facute, dice „Mon.“ —

Parisu 12 Augustu. Eri consiliulu municipalu alu Parisului a votatu imprumutulu de 350 milioane, cu unanimitate, fara o voce.

Versailles 12 Augustu. In adunare s'a depusu propunerea centrului stangu pentru prelungirea puterilor lui Thiers pe trei ani si cu titlulu de presedinte alu republicei; cu conditiune inse, ca, déca in acestu intervalu adunarea se va disolvá, puterile lui Thiers voru durá numai timpulu necesariu pentru constituirea unei noue adunari. Presedintele va ecsecerită puterea ecsecutiva ale careia acte voru fi contrasemnate de unulu din ministri. Ministrii suntu responsabili inaintea adunarei. Estrem'a drépta a presentatu asemenea o propunere pentru continuarea si confirmarea puterilor lui Thiers.

S'a cerutu urgent'a pentru ambele propozitii; Thiers a cerutu asemenea urgent'a. S'a suspendatu siedint'a pe 20 minute si apoi s'a declaratu urgent'a. —

Locitorii provincielor din Francia conserva inca o ura cumplita contra germanilor. Disprezitul si certele urmeaza neincetatu. In Metz, se vedu necontentu dueluri intre francesi si oficeri germani, dice „Cur.“. Fórte adese ori se intempla atacuri partiale nótpea, contra militanilor germani, dintre cari suntu o multime de raniti, cari diacu in spitalulu din Strassburg. Pe la finea lui Iuniu au avutu locu o ciocnire marisiora, in care au cadiutu mai multi cetatiani. — Pe langa aceste lupte, o multime din baieti din Strassburg emigréza in Francia. Pe unulu dintre provocatorii si dirigatorii acestei emigratiuni, dintre cari se numera si unu eclesiasticu de unu rangu inaltu, s'a prinsu si s'au datu in judecata. — O fóia germana spune, ca e greu de facutu se intiegala locitorii din Elsatia-Lotaringia, cumca e cu neputintia, de a se mai intorci catra trecutu, si ca ei de acum inainte nu mai suntu francesi, ci germani. Mentionat'a fóia reportéza, cum unu tieranu elsatianu ar' fi disu catra unu prusianu: „Junii vostrii nu suntu turburatori că ai nostri; darile impuse de voi suntu mai usioare, ér' cu tóte acestea, eu dau diumatate din avearea mea numai pentru că se remanu francesu.“ — Locitorii de prin satele frontierii sudice neincetatu repeta, ca inca nu s'a terminatul totulu. —

RUSIA. Sciri din Rusia constata, ca imperatulu rusilor a primitu cu cordialitate pe gene-

ralulu Le Flo. Ele asecura, ca imperatulu a espresu viu simpathie pentru Francia.

Imperatulu regreta demembrarea de Francia a Elsatiei si a Lotaringiei. A demintit asemenea scomotul despre o alianta intre Prusi'a si Rusia.

Dela Odes'a se scrie cu dat'a din 9 Augustu, ca la Moscov'a, Curscu si in provincie vecine s'au imprastiati multime de proclamatiuni internationale, cari suntu insocite de unu apelu revolutionariu, subscrisu de renunitul emigrantu rusesc Bacunin. Se dice, ca aceste proclamatiuni suntu bine primite de o mare parte a populatiunei si in urmarea acestora s'au facutu mai multe arestari. —

Nr. 105—1871.

Pentru serbarea dela Putna

s'a publicat pana acum 84 fl v. a. si 6 taleri, au mai incursu:

Dela ospetii scaldeloru din Zizinu cu cuvinte „mai bine mai tardiu decatu nici odata“ prin dlu C. A. Xrisoscholeu 50 fl. v. a. si anume:

DD.: C. A. Xrisoscholeu 3 fl. 20., Crist. Tabacovici 5 fl., I. Smeu 1 fl., P. Georgiade 3 fl., N. Pacleanu 4 fl., L. Zadarniceanu 1 fl., I. Vladichide 1 fl., G. Bratescu 1 fl., G. Gaudi 80 cr., M. N. Mihaiescu 1 fl. 50 cr., C. Ramniceanu 1 fl., A. Rudeanu 2 fl., A. Cairu 1 fl., dn'a M. Cairu 50 cr., A. Butalescu 1 fl. 50 cr., I. Dragomirescu 1 fl., A. M. Seredeanu 1 fl., G. Tocilescu 1 fl., A. Rocarescu 1 fl., N. Abramovici 50 cr., I. Susanu 2 fl., Ang. Rapeanu 2 fl., A. A. Parascheva 2 fl., G. A. Georgiu 2 fl., S. Toma 2 fl., C. M. Agemu 2 fl., C. I. Filipescu 1 fl., A. S. Zaharia 1 fl., A. Tacoru 1 fl., A. Melidonu 2 fl., B. Cutiarida 1 fl.

Din Bucuresci 620 franci.

Dela dn'a Alecsandrin'a Haralambie din Craiova 15 napol., schimbati 146 fl. 40 cr.

Dela dlu G. Craciunescu din Aradu o colecta de 13 fl. v. a.

Dela dlu V. Popescu, Sibiu o colecta de 23 fl. v. a.

Sum'a: 316 fl. 40 cr., 620 franci, 6 taleri.

(Va urmá.)

Esprimandu multiamita facia de dd. contribuitoru rugamu pre toti aceia, cari ne au anunciatu pana acum sume insurse, ca se binevoiesca a le inainta catra comitetu sub adres'a de pana acum (Pamfil. Dan, jurist Csernovitz).

Cernautiu 11 Aug. (29 Iuliu) 1871.

Ioane Slaviciu, presedinte.

P. Danu, cassariu.

V. Morariu.

Invitatii

la adunarea extraordinaria a despartimentului cerc. XX (Blasius), — care in urm'a conclusului 6 din adunarea ord. a acestui despartimentu cerc. tie-nuta in D. St. Martinu in 9 Iuliu a. c. si a conclusului 2 din 26 Iuliu a. o. a comitetului aceluiasi despartimentu cerc. aprobatate ambele prin comitetul centralu alu asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana etc. dto. 1 Aug. a. c. Nr. 186 se va tiené totu in D. St. Martinu in 3 Sept. a. c. incependum de la 9 ore.

Evenindu necesa tienerea acestei adunarii extraordinaria din giurstarea, ca la adunarea ord. din 9 Iuliu a. c. intr'ata de pucini membri s'au adunat, catu scopulu prefisat nu s'a potutu ajunge; in interesulu partinirei scopului nobile alu infinitiarei despartimentului cerc. XX (Blasius) se speréza si astépta atatu din opidulu Blasius, catu si din cottulu Cetatei de Balta una participare demna de sentiulu bunu alu acestui despart. cerc.

Din comisiune:

Dr. Iac. Brendusianu m/p.,
actuante.

Anunciu.

La preparandu de statu din Dev'a se va tiené conformu regulamentului de examene in 22 si urmatorele dile ale lui Septembre a. c. stil. nou primul examen de calificare, prevedutu in ar-

ticlulu de lege XXXVIII din 1868 § 102, precum si in § 33 din statutulu pentru administrarea pre-parandielor de statu.

Acestu ecsamenu candidatii romani lu voru poté depune in limb'a loru materna.

Despre acésta se incunoscintieza cei interesati cu observatiunea, că suplicele documentate in sensulu legei le va primi pana la 8 Septembre a. c. stil. nou directoriulu preparandialu Koós Ferencz.

Dev'a la 14 Augustu 1871.

Ludovicu Szeremley m/p.,
insp. scol. reg.

Mai nou.

Invoiél'a cu Trentino din Tirolu inca se afia pe cale multiamitoria, midiulocita prin tramsulu conte Taaffe. Tirolulu italianu sub numire: Trentino va forma unu feliu de provincia de coróna autonóma, care numai prin uniune personale a locotenentului si a unei junte de delegatiune pentru obiectele comune va fi unita cu Tirolulu germanu in privint'a administrativa si a dreptului de statu. Éca, ca principiulu de nationalitate se recunosc si a posteriori in Austr'a cisalitana, déca e adeveru. — Cine perdura in deplina conscientia de dreptulu seu pana in fine cu lupt'a legale si

leale nu pote se nu reiesa a fi odata multiamitu, pentrua numai pretensiunile periculose unui statu se potu respinge pentrudéun'a, ér' cele, pelunga cari statulu castiga, trebuie se fia multiumite, déca nu se lapeda narodii de ele in pericululu seu si pentru unu blidu de linte or' osu de rosu.

Noue inca nu ne va merge caus'a altfelu, déca vomu dovedi fratiloru connationali prin tóta luptele municipale, cu tóta franchet'a intielépta, ca conditiunea de fratieta e numai multiumirea pretensiunilor de dreptu politicu national si de ne-dependentia dela alta connatiune, la ceea ce se conlucra si tóta municipiale in interesulu perfectei fratietai, cum facura bravii clusiani, ale caroru acte le asteptamu cu neastemperu. —

Despre intrevenitiunea germano-austriaca in Romani'a pentru caus'a strousbergiana se publica una paralela, in „Tagespr.“, care deochia tóta incordarea pentru interesulu de mamóna cu multe capete. —

Novissimu. „N. fr. Pr.“ scrie, ca negotiatiunile din Francofurtu intre Franci'a si Prusia s'a intreruptu.

Desertarea forturilor parisene de nordu nu vre a urma; negotiariile intre Poyer si Manteuffel remasera fara sesultatu. Ore ce va mai fi? —

Brutaria.

La subscrisulu se capata pe tóta diu'a **pane alba** curata si de secara, precum si **plăsmeti** prospeti cu si fara vanilia, tóte cu pretiurile moderate.

Fridericu Lexen,
brutariu, strat'a scóleloru sasesci
din cetate.

2—3

Cursurile

la bursa in 18 Aug. 1871 stá asia:			
Galbini imperatesci	—	—	5 fl. 63 cr. v. a.
Napoleoni	—	—	9 " 78½ "
Augsburg	—	—	119 " 85 "
Londonu	—	—	120 " 65 "
Imprumutulu nationalu	—	—	61 " 30 "
Obligatiile metalice vechi de 5%	—	—	71 " 60 "
Obligatiile rurale ungare	—	—	81 " — "
" temesiane	—	—	78 " 50 "
" transilvane	—	—	77 " 25 "
" croato-slav.	—	—	86 " 25 "
Actiunile bancei	—	—	770 " — "
creditalui	—	—	292 " 90 "

Deschiderea subscriptiunei de actiuni

la

institutulu de creditu si economii

„ALBINA“

Concesionatu din partea inaltului ministeriu reg. ung. de agricultura, industria si comerciu cu datulu din 20 Iuniu 1871 Nr. 6727.

Capitalulu societatei consta din 300.000 fl. v. a. impartitu in 3000 actiuni de cate 100 fiorini.

Capitalulu acesta se va puté inmultì de adunarea generala, cu aprobarea gubernului, prin alte serie de actiuni pana la diumetate de milionu fiorini.

In casulu unei emisiuni noue, actionarii de mai inainte au antaietatea dreptului, de a primi in mesur'a actiunilor ce posedu, actiunile seriei a dou'a in pretiulu loru nominalu (§ 9).

Se punu deci acum la subsciere publica 3000 actiuni.

Condițiunile suntu:

1. La subsciere se respundu 100%, adica dela fiacare actiune 10 fiorini: Alte 200% se voru numerá la provocarea acestui comitetu si anume in 30 dile dela diu'a provocarei. Versamintele aceste se cuietéza prin adeverintie interimali.
2. Dupa respunderea a 300% se voru edá pe numele respectivilor certificate de actiuni provediute cu cuponi de interese si de castigu.
3. Pentru coperirea speselor dela inceputu se mai respunde cate 1 fiorinu de actiune, care se va incassá cu rat'a II.
4. Versamintele mai departe voru urmá conformu §-lui 10 din statute.
5. La casu, candu in terminulu pusu mai diosu resultatulu subscierilor va trece preste 3000 actiuni, se va face o reductiune propotionala intre toti subscritentii.

Subscierile se facu:

In **Sibiu** in cancelari'a comitetului si la pomnulu consiliariu Elia Macelariu.
„ Brasiovu la d. comerciente Ioane Padure.
„ Zernesci la d. protopopu Ioane Metianu.
„ Fagarasiu la d. v.-capitanu distr. Ioane Codru-Dragusianu.
„ Blasiu la d. profesoriu Ioane M. Moldovanu.
„ Sebesiu la d. secretariu judiciale Ioane Paraschivu.
„ Orasti'a la d. advocatu Dr. Avramu Tincu.
„ Hatiegua la d. comerciente Nicolau Petroviciu.
„ Dev'a la d. advocatu Dr. Lazaru Petcu.
„ Baiti'a la d. inspect. scolasticu Iuliu Bardosi.
„ Bai'a de Crisius la d. protonotariu Sigismundu Borlea.
„ Abrudu la d. advocatu Mateiu Nicola.
„ Alb'a Iulia la d. senatoru magistr. Alecsandru Comanescu.
„ Turd'a la d. advocatu Dr. Ioane Ratiu.
„ Clusiu lu d. jude singulariu Iosifu Popu.
„ Gher'l'a la d. inspectoru de banca Ioane Muresianu.
„ Desiu la d. advocatu Gabriele Manu.
„ Siomcut'a mare la d. ablegatu dietale Ladislau Buteanu.
„ Naseudu la d. directoru gimnasiale Dr. Ioane Lazaru.
„ Reginulu sasescu la d. advocatu Mihailu Orbonasiu.
„ Tergu Muresiului la d. comerciente Iosifu Fülep.

La cancelari'a acestui comitetu in Sibiu se primescu subscriptiuni si din provincia prin posta seu prin telegrafu cu tramiterea valórei prescrise totu prin posta.

Subscriptiunea este deschisa pana la 10 Octobre a. c., ér' cu diu'a acésta se va inchíá.

Statutele societatei cum si blanchete de subsciere se aflu depuse in biroulu comitetului cum si pela toti representantii nostri din afara.

Actionarii primescu statutele gratis, ér' altii cu 20 cruceri exemplariulu; blanchetele de subsciere se dau gratis.

Cancelari'a comitetului este in Sibiu, strat'a Macelariloru Nr. 110, unde suntu a se adresá tóte scrisorile.

Sibiu in 1-a Augustu 1871.

Comitetulu fundatoriu.